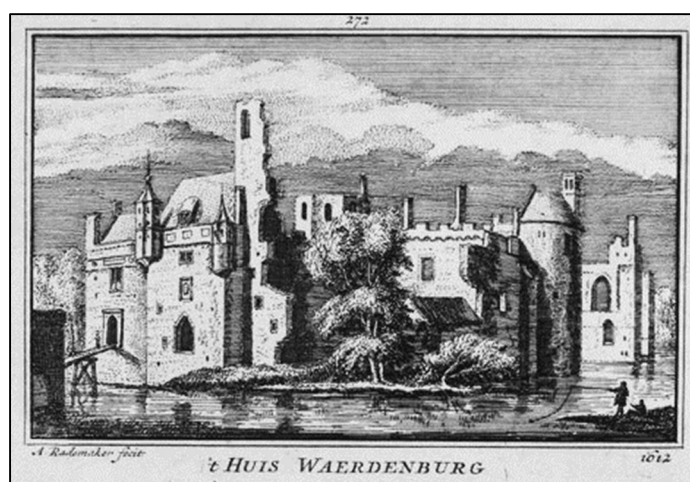

29. Waardenburg Kasteel Waardenburg

Tekening A. Rademaker 't Huis Waardenburg 1612

De stichtingsdatum van het kasteel van Waardenburg is exact bekend. Op 2 augustus 1265 geeft de graaf van Gelre toestemming aan ridder Rudolf de Cock om een motte te bouwen. Deze aangelegde kasteelheuvel moest dienstdoen als nieuwe versterking, maar ook als woning. De motte werd aangelegd aan een "meander" van de Waal, maar omwille van de vele overstromings dreigingen werd deze bocht in de 17^e eeuw afgesneden en lag het Waardenburgs kasteel niet langer meer aan de rivier maar kwam het in de uiterwaard te liggen.

De familie de Cock bouwde het kasteel uit tot een groot veelhoekig complex, wat zeer zeldzaam is in onze contreien. Doordat de familie de Cock geen mannelijke opvolgers had kwam het kasteel door huwelijk van erfdochter Agnes in 1385 in handen van de familie Broekhuysen. De geschiedenis herhaalde zich, want door huwelijk van erfdochter Walraven met Otto van Arkel in 1494 kwam het kasteel in bezit van de machtige familie Van Arkel. Rond 1550 kreeg het kasteel zijn grootste omvang. Walraven van Arkel liet grote bouwkundige vernieuwingen uitvoeren waarbij op kosten noch moeite werd bespaard.

De glorie dagen echter duren maar even (ongeveer 20 jaar) want in 1574 (in de 80-jarige oorlog) werd het kasteel verwoest door de troepen van Willem van Oranje. De weduwe van Walraven, Catharina van Gelre (bastaarddochter van de hertog van Gelre) behoorde tot de Spaansgezinden en weigert zich over te geven. De schade was enorm en het kasteel zou deze slag nooit meer te boven komen.

Begin 17^e eeuw kocht Johan Vijgh het kasteel en hij zou het noordelijk deel herstellen. In 1700 werd het kasteel gekocht door de Friese familie Aylva en zij zullen het sterk beschadigde zuidelijk deel afbreken: zo ontstond de tegenwoordige hoefijzervorm. Voor de derde maal in zijn geschiedenis zal het kasteel door het huwelijk van een erfdochter van familie veranderen, want nu krijgt de familie van Pallandt het in bezit, in 1800. Zij zullen grote tegen slagen te verwerken krijgen: vanaf 1944 zijn er Duitse soldaten en officieren gehuisvest, die hun plunderen en sloopwerken grondig verrichtten. Na de bevrijding deden Nederlandse troepen dat ook nog weer. Het kasteel fungeerde na 1945, als noodwoning voor gezinnen uit Waardenburg die niet konden terugkeren naar hun huizen. Sommigen bleven er tot 1957.

In 1974 krijgt de stichting "Gelderse Kastelen" het kasteelterrein in erfpacht. Zij zet zich in om de benodigde gelden te verzamelen voor een grondige restauratie. Het lukte alsmaar niet omdat

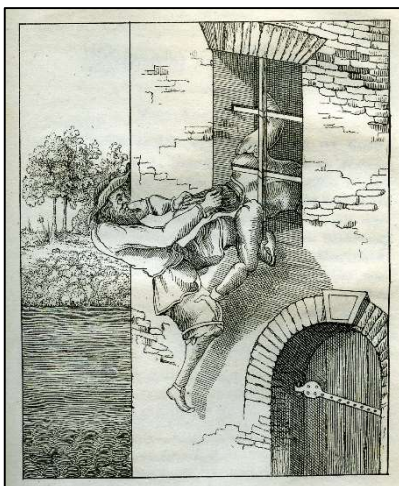
de rijkssubsidies maar mondjesmaat werden toegekend. Tot een anonieme schenking het mogelijk maakte om een restauratieplan op te stellen. Uiteindelijk kan dan in 2007 de gewenste grootschalige restauratie starten, waarbij de oorspronkelijke indeling en historische details zoveel als mogelijk werden gespaard.

Het kasteel Waardenburg is vandaag de dag het enige veelhoekige kasteel in ons land waarvan nog een aanzienlijk deel van de ringmuur is bewaard gebleven. Het landgoed Waardenburg en Neerijnen (ongeveer 300 hectare) is ook in het bezit van de Stichting Gelderse Kastelen en hierdoor wordt niet alleen het kasteel, maar ook een mooi gevarieerd landschap met boomgaarden, bossen, weilanden, uiterwaarden voor het nageslacht bewaard.

De Faustlegende.

Het kasteel van Waardenburg is verbonden aan de Faustsage, de van oorsprong 16^e -eeuwse Duitse legende. In de 18^e eeuw zal Goethe zijn "Faust" schrijven, die uitgroeit tot zijn bekendste werk. Volgens de Geldersche Volksalmanak van 1842 verblijft Faust de twee laatste jaren van zijn leven op dit kasteel. Dokter Faust is een rondtrekkende geleerde die "de steen der wijzen" probeert te vinden. Het is de bedoeling hiermee metaal in goud te veranderen en zodoende rijk te worden. Het lukt hem alsmaar niet en in wanhoop roept hij de hulp in van de duivel. Deze komt met een contract: hij zal Faust 7 jaar dienen voor in ruil Fausts ziel. Faust ondertekent met zijn bloed. De duivel wordt nu zijn bediende Joost en alles gaat Faust voor de wind. Het succes

stijgt hem naar zijn hoofd en steeds meer begint hij Joost (de duivel dus) uit te buiten. De duivel wil het contract verbreken, maar Faust weigert. De zeven jaren zijn voorbij en het contract loopt ten einde. Om middernacht verschijnt de duivel in de toren van het Waardenburgs kasteel.

Met veel geweld en lawaai sleurt de duivel Faust door het raam naar buiten, rechtstreeks de hel in. Zijn huishoudster ziet, na een bange nacht vol vlammen rond de toren en gehuil, het bloed van Faust op de muur. Volgens de legende nu hoort men 's nachts onverklaarbare geluiden in de toren en zijn de bloedvlekken, na eeuwenlang poetsen, nu nog steeds zichtbaar.